ДНЕВНИКЪ

(стенографически)

НА

ОБЛАСТНОТО СЪБРАНИЕ, ЧЕТВЪРТА РЕДОВНА СЕССИЯ

XXXXV ЗАСѢДАНИЕ, СЪБОТА, НА 11 ДЕКЕМВРИЙ 1882 ГОДИНА.

(Начало въ $9\frac{1}{2}$ ч. пр. пл., подъ прѣдсѣдателството на г. Г. Груева).

Прѣдсѣд.: (звъни). Засѣданието ся отваря. Пристжпяме къмъ дн. р. На първия дн. р. имаме 3-то разисквание на законопроекта за прѣобрьщание въ свободна собственность на вакувскитѣ недвижимости.

Матакиевъ: Да стане поименно гласувание.

Прѣдсѣд.: Има ли нѣкой да забѣлѣжи нѣщо? (Нѣма). Г. Секретарь ще чете поименний списъкъ.

Секр. Пеневъ: (чете списъкътъ).

Прѣдсѣд.: Резултатътъ на поименното гласувание е слѣдующий: гласоподающи 32, и всички сж за закона. На втория дн. р. имаме 3-то разисквание законопроектътъ за увеличение на нѣкои данъци.

К. Величковъ: Вчера имахъ случаятъ да искажа причинитѣ, за които немогжтъ „мюрурие“ да не ся прнема както е прѣдложенъ отъ правителството. Ако остане да ся вземе по 3 гроша, както стои въ проекта, ще направимъ съ това да искоренимъ обработванието на тютюна. Ние знаемъ, че въ турско повече ся произвежда тютюнътъ. Ако въ насъ остане тъй скжпъ налогътъ, то, естественно, че външний тютюнъ ще напълва страната ни въ врѣдъ на мѣстото, и така колко повече има натискъ отъ чужди по евтинъ тютюнъ, толко повече производството му тукъ ще намалява и, ако не ся искорени съвсѣмъ, то значително ще ся намали. Азъ желая, по сериозно да ся помисли върху това, и моля Събранието да приеме щото не 3 гр., а $2\frac{1}{2}$ гр. да остане мюрурието. Както прѣдлага г. В. Нейчовъ, азъ бихъ желалъ да ся приеме, но, вѣрвамъ, всѣки е уоѣденъ, както и азъ, че то е неосжществимо.

Прѣдсѣд.: Подкрѣпя ли ся прѣдложението на г. Величкова, да ся намали налогътъ отъ 3 гр. на $2^1/_2$ (въ чл. 3)? (Подкрѣпя). Които сж за него—да станатъ прави. (Приема ся). Има ли нѣкой да прѣдлага нѣщо за тоя проектъ? (Нѣма). Ще пристжпимъ къмъ поименно гласувание.

Секр. Пеневъ: (чете списъкътъ).

Прѣдсѣд.: Резултатътъ е слѣдующий: 36 гласующи приематъ го едногласно. На 3-й дн. р. имаме Финансиалний законъ.

Хр. Христовъ: Азъ имахъ една интерпелация?

Прѣдсѣд.: Сега имаме Фин. законъ. (Гласове: той ще ся гласува заедно съ бюджета).

Д-ръ Хаканов: Трѣбва да ни каже почит. бюро, да ли е сключенъ бюджетътъ.

Прѣдсѣд.: Законопроектътъ въ пьрвата глава . . . . . гр. рѣдовенъ приходъ . . . . . расходъ . . . . . Така щото остава дефицитъ . . . . .

Дир. Груевъ: Като ся спадна отъ мюрурието по . . . . по прѣдложението на г. Величкота, трѣбва да ся спадне спорѣдъ това и приходътъ.

Дир. Гешовъ: Коммиссията бѣше го приела отъ 3 гр., а Събранието на II гласувание на закона прие прѣдложението на правителството, та нѣма нужда отъ спадание на прихода, понеже той е прѣсмѣтнатъ по $2^1/_2$ гр.

Д-ръ Хаканов: Какго чухме, дефицитъ имаме отъ 270,509 гр. За да може по единъ или по другъ начинъ да ся покрие тая сумма, азъ прѣдлагамъ кредитътъ който е прѣдвиденъ на Дир. на Просвѣщението, за възнаграждение трудътъ по отлични съчинения, да ся унищожи. Тая сумма наистина трѣбва да ся прѣдвижда за такава добра цѣль, но, до колкото зная, до сега не ся е намиралъ дѣйствителенъ случай за да ся отпусне нѣщо отъ нея, а и не ся отпуща. За това, прѣдлагамъ да ся изличи като кредитъ за такава цѣль. Ако до година стане нужда отъ такава, може да я оставимъ. Но, за сега, да си покриемъ що годѣ дефицитътъ съ нея.

Т. Кесяковъ: Суммата, за която Д-ръ Хакановъ прѣдлага да ся заличи отъ бюджета, ще кажа, трѣбва да ся прѣдвижда, понеже тя е всякога потрѣбна: ако лани не е имало случай да ся похарчи нѣщо отъ нея, може тая год. да има. Най послѣ, и ако остане, пакъ е сжщото, което желае г. Д-ръ Хакановъ. Ако искаме обаче сега да намѣримъ отъ нѣйдѣ възможность за икономии, за да покриемъ дифицитътъ, то азъ ще прѣдложа една мѣрка, именно, ротитѣ да намалимъ отъ 130 на 120 души. По тоя начинъ, ние, безъ да имаме нѣкоя врѣда, ще можемъ отъ друга страна да уравнимъ бюджетътъ си. Азъ моля г. г. депутатитѣ да подкрѣпятъ това ми прѣдложение и да го приематъ, понеже то е най сгодното, стига да искаме да си послужимъ.

В. Нейчовъ: Относително до прѣдложението на г. Д-ра Хаканова има да забѣлѣжа, че наистина, може би, нѣма важна нужда за да личи въпросната сумма въ бюджета на Дир. на Просвѣщението и, ако даже стане такава нужда, пакъ може Пост. Комит. да отпустне суммата чрѣзъ публ. адм. правилникъ, обаче, азъ мисля

това не ще бѫде въ нѣкоя полза, като знаемъ, че възнаграждението на добритѣ съчинения е едно окуражение на хората, да доставятъ полѣзна храна на младитѣ умове.

К. Величковъ: Излишно е да вземаме такива мѣрки за покривание на дефицита, даже ако нѣмаше сериозни причини за да личатъ извѣстни суми въ бюджета. Това, което ся е приело, да не желаемъ да ся повърща. Колкото за желанието да ся уравни бюджетътъ, има да кажа, че знаемъ всѣка година оставатъ нѣкои суми нерасходвани отъ бюджета, несъмнѣнно и тая година ще има такива, като отъ непрѣдвиденитѣ разноски. Да кажемъ, прочее, че дефицитътъ отъ тѣхъ да ся покрие и свършено. (Гласове: прието!).

М. Хулюсу: Искахъ само да кажа, че прѣдложението за намалението на ротитѣ не е умѣстно. При това, ще прѣдложа, криминалнитѣ сѫд. пакъ да си останатъ отдѣлни. Сѫщо прѣдлагамъ платата на офицеритѣ да остане сѫщата.

Д. Бояджиевъ: Като имаме прѣдъ видъ уравнението на бюджета, азъ мисля, тая година трѣбва да ся лишимъ най послѣ отъ едно добро. Дефицитътъ ся оказва на 270,000 гр., а тая сума може да ся покрие отъ 4 гл. по бюдж. на Дир. на Просвѣщението, дѣто ся говори за училищнитѣ инспектори за обезщетението. По тоя начинъ ще уравнимъ бюджетътъ си.

Дир. Груевъ: Имамъ честь да заява на Почит. Обл. Събрание, че, ако приеме да унищожи инспекторската длъжность, то много по добрѣ ще направи да унищожи пособието.

К. Калчевъ: Нѣкакъ не мога да разбера отъ прѣдложенията, които правятъ нѣкои г-да. (Гласове: върху въпроса). За него ще говора: да ся покрие дефицитътъ. Вѫтр. правилникъ дава право, при трѣтето разискване на единъ законъ, да ся поправятъ погрѣшкитѣ ако ги има. Сега ся прѣдложиха нѣкои такива прѣдложения, на които трѣбва да ся даде внимание безъ да ги прѣнебрѣгваме и да ся мотаемъ въ други страни. М. Хулюсу Ефенди прѣдложи да останатъ пакъ раздѣлени криминалнитѣ сѫдилища. Когато ставаше разискване за съединението на сѫдилищата, азъ не взѣхъ участие, понеже не бѣхъ нѣкакъ добрѣ вникналъ въ въпроса. Сега азъ ще кажа, че ся убѣдихъ въ необходимостьта да останатъ криминалнитѣ сѫдилища раздѣлени пакъ. А като такъво прѣдложение ся и повдигна, и отъ рѣшението му пакъ зависи нѣкое промѣнение въ бюджета, то излиза, че и сега неможемъ да ограничимъ разискването си само върху закривание дефицитътъ. Разискването трѣбва да ся простре върху всичкия бюджетъ. При това, има прѣдложение относително инспекторитѣ. Азъ не мога да ся съгласа на това. Какъвто дефицитъ да има, не трѣбва да глѣдаме на ползата отъ инспекторитѣ като на фиктивна. Колкото за прѣдложението на Д-ра Хаканова, да ся заличи отъ бюджета за тая год. сумата за възнаграждение добри съчинения — азъ ще го подкрѣпя. Защото, най послѣ, ако стане нужда да ся възнагради нѣкой за добро съчинение, може наградата да ся поиска чрѣзъ правилникъ отъ Пост. Ком. Послѣ, подкрѣпямъ, сѫщо, прѣдложението да останатъ ротитѣ по 120 души, понеже . . . . (Прѣдсѣд.: моля ви, говорете за едно прѣдложение, а не за всички: трѣбва да ся разискватъ едно по едно). Азъ говора за едно по едно.

Прѣдсѣл.: Има прѣдложение отъ Хулюсу Ефенди, заплатата на офицеритѣ да остане сѫщата.

К. Калчовъ: И азъ го подкрѣпямъ. Нищо не трѣбва да ся намаля отъ платата на офицеритѣ, защото, г-да, казвамъ, че, щомъ нѣма законъ, таково нѣщо неможе да ся приеме. За това, като почитамъ, че намалението платата на офицеритѣ не е законно, подкрѣпямъ прѣдложението да имъ ся установи пакъ първата. (Гласове: не ся приема!).

Д. Стамболовъ: Тоя въпросъ завчера ся разисква много, и додохме до единъ скрѣбенъ фактъ въ него. Азъ прѣдлагамъ да не разискваме повече, да счетемъ исчерпанъ въпросътъ и да ся гласува прѣдложението на Мехмедъ Ефенди.

Прѣдсѣд.: Подкрѣпя ли ся прѣдложението на Мехмедъ Ефенди, да остане платата на офицеритѣ сѫщата, каквато бѣше до сега? (Подкрѣпя ся). Които сѫ за него—да вдигнатъ рѫка. (Пада).

Генералъ Щрекеръ: Н. С. и вчера писа, че не може да приеме рѣшението на Събранието, понеже такива рѣшения неможатъ да ставатъ безъ законъ.

Прѣдсѣдательтъ: Кассае ся до прѣдложението на Мехмедъ Ефендия. Н. Прѣвъсходителство, по прѣдложение на Н. С., казва, че безъ законъ неможатъ ся измѣни заплатитѣ на офицеритѣ. Има ли нѣкой да говори? (Нѣма). Турямъ на повторно гласуване прѣдложението за да остане първата плата на офицеритѣ. Които сѫ за това прѣдложение — да станатъ прави. (Меншество). Отхвърля ся прѣдложението.

Д-ръ Хаканов: И азъ бѣхъ направилъ прѣдложение, но понеже виждамъ че ако ся впуснемъ на широко, да правимъ разни прѣдложения, имаме още половинъ часъ врѣме, и страхъ ма е, бюджетътъ ще падне, за туй приемамъ прѣдложението на г. Величкова: дефицитътъ да ся допълни отъ суммата на повърнатитѣ аванси, и тъй да ся свърши. (Единъ гласъ: искамъ думата).

Прѣдсѣд.: Немога вече да давамъ дума. Има прѣдложение да ся увеличи расходний бюджетъ съ суммата за криминалнитѣ сѫдилища.

Ив. Герджиковъ: Азъ мисля, почит. събратия да сѫ ся убѣдиле вече доста добрѣ, че направихме една грѣшка съ слѣването на криминалнитѣ сѫдилища къмъ гражданскитѣ. Вѣрвамъ, всички сме увѣрени, че съ това ще поставимъ едно голѣмо прѣпятствие на правосѫдието. За това, подкрѣпямъ прѣдложението да ся увеличи расходътъ на бюджета съ суммата за криминалнитѣ сѫдилища.

Бракаловъ: Като виждаме, че имаме още нѣколко минути да стоимъ тукъ, съгласенъ съмъ да ся не повръщаме на свършена работа. Но, както глѣдамъ, уваж. ми събратия сѫ си измѣнили въ една нощь мнѣнието . . . (Прѣдсѣд.: на прѣдмѣта). За да свършимъ останалитѣ работи, добрѣ ще бѫде да ся продължи сесията още за 5 дни. (Смѣхъ).

Прѣдсѣд.: По прѣди ще питамъ, подкрѣпя ли ся прѣдложението на г. Калчева? (Подкрѣпя ся).

В. Нейчовъ: Азъ бѣхъ искалъ думата да говора, но си я оттеглямъ, понеже ся убѣдихъ, че крим. сѫд. трѣбва да стоятъ на своето мѣсто, наедно двѣтѣ неможатъ да вършатъ никаква работа.

Ив. Ст. Гешовъ: Както глѣдамъ, отъ една крайность искаме да дойдемъ до друга. Унищожихме криминалнитѣ сждилища, сега искаме да ги поставимъ пакъ на мѣстото имъ. Не може ли пакъ да ся намѣри единъ срѣдень пжть, по който да ся удовлѣтворатъ и двѣтѣ страни? Тоя въпросъ, г-да, е важенъ и въ тия 10 мин., които имаме на расположение, неможемъ да го рѣшимъ безъ зли послѣдствия. Ако искаме да говоримъ за освѣтление, нѣма врѣме. Нѣма врѣме да ся впущаме въ прѣдложения и не трѣбва, защото, ако е напротивъ, азъ има и 10 прѣдложения да направа. Каква гаранция ще ни даде г. прѣдсѣдатель, като постави това прѣдложение на яве, че нѣма да ся появатъ още много за да ни отнематъ врѣмето? . . . . .

Прѣдсѣд.: Отъ прѣдсѣдателя какво искате: това е дѣло на Събранието, да приеме прѣдложението, или отхвьрли.

Матакиевъ: Азъ съмъ прѣдсѣдатель на такъво сждилище, но съмъ задоволенъ отъ рѣшението на Обл. Събрание, като унищожи тия сждилища. Обаче, отъ това каква полза извлѣкохме: прѣдвидѣхме съставътъ на гражд. сждилища двоенъ: подпрѣдсѣдатель, замѣници и пр. Тѣ какво ще правятъ? Да ли съ тѣхъ гражд. сжд. ще тьргнатъ къмъ по голѣма дѣятелность? Да ли лѣснотата за свьршване на работитѣ ще ся добие? Пьрвитѣ прѣдсѣдатели ще глѣдатъ гражд. дѣла, а вторитѣ— криминални. Слѣдователно, сждилищата ще глѣдатъ пакъ толко дѣла, колко и безъ допълнителния съставъ. Какво, прочее, ще става съ прѣдсѣдателя и какво съ подпрѣдсѣдателя? Казахъ, като прѣдсѣдатель на сждилище, твьрдѣ съмъ доволенъ отъ рѣшението на Обл. Събрание, но съ това неразбирамъ че като удвоихме персонелътъ на гражд. сжд. направихме нѣщо за полза. Защо сж особенно новитѣ замѣници? — тѣ немогатъ да послужатъ за да ся вьрши повече работа, отъ колкото и напрѣдъ. Тѣ пакъ ще си стоятъ айлякъ. А съ това правимъ несправедливи разноски, освѣнъ ония врѣди, които ще ся оказватъ отъ оставянието на толкова недовьршени дѣла. Затова, като депутатъ, моля да ся приеме прѣдложението на г. Калчова. Като прѣдсѣдатель на сждилище ще кажа, че съ това слѣвание ще ся харчатъ повече пари, безъ да стане нѣкое улѣснение, а напротивъ ще ся породатъ бьркотии въ правосждието.

Прѣдсѣд.: Прѣдложението е подкрѣпено. Турямъ на гласуване: които сж за него — да вдигнатъ ржка. (Болшинство). Прѣдложението ся прнема. Суммата за криминал. сжд. ще ся помѣсти въ расходния бюджетъ.

Златаровъ: Като ся рѣши да останатъ криминалнитѣ сждилища пакъ отдѣлни, много добрѣ стана, само още едно е желателно да стане, именно, когато сждникътъ не работи, да взема да глѣда и граждански дѣла, за да не стои безъ работа. Трѣбва да ся вземе едно такъво рѣшение.

Дир. Саллабашевъ: Даже бѣше ся рѣшило да ся распорѣди, щото членоветѣ на камарата, подъ прѣдсѣдателството на единъ членъ отъ гражд. сждилища, да глѣдатъ гражд. дѣла. Така щото, и да не ся рѣши това отъ Обл. Събрание, това може да ся испълни.

Д-ръ Хаковъ: Събранието добрѣ направи съ това рѣшение, при всичко че бѣхъ противъ. Като и самъ г. Саллабашевъ каза за слѣванието може и тъй да ся практикува и по признанието му, като Директоръ на Правосждието че . . . . . .

Милковский: Като ся прие възобновлението на криминалнитѣ сжд. да ли ся прибави и суммата за втората камара въ Пловдивъ?

Прѣдсѣд.: И тя е въ бюджета отъ 180,000 гроша.

Д-ръ Стояновичъ: Азъ прѣдлагамъ дѣйствителнитѣ роти да останатъ пакъ съ 120 души. Съ туй ще можемъ позакри малко дефицита.

Прѣдсѣд.: Подкрѣпя ли ся това прѣдложение? (Подкрѣпва ся).

Д. Бояджиевъ: Азъ незная, 4 год., като депутатъ, не бѣхъ видѣлъ такъво нѣщо: ние почнахме да рѣшаваме изново бюджетътъ; вчера рѣшихме 130 души, а сега ся прѣдлага за 120. Тѣжко и горко на тая икономия, която ще имаме отъ 10 души солдати. Отъ ротата почти всички сж слуги при офицеритѣ, по казначействата и едва ли тѣ отиватъ въ годината 4 пжти на учение — това е срамъ за Ист. Румелия. Ако е само да ся намали още повече числото на нашитѣ роти, то да останатъ половина! Азъ моля Почит. Събрание да не приеме това прѣдложение. Вчера унищожавахме, днесь възобновляваме, вчера увеличихме, днесь искаме да снемемъ — безъ рѣдъ отиваме.

К. Величковъ: Азъ подкрѣпямъ думитѣ на г. Бояджиева. Ние, не 200 души, но да поддържаме 10,000, то е все добро, а да заличимъ 200 души, незная каква сериозна нужда има. Ако искаме да покрiемъ дефицитътъ съ заличването на 200 д. солдати, подобрѣ да остане тъй дефицитътъ, нежели да приемаме такива мѣрки. Въобще нетрѣбва да ся впущаме въ дълги разяснения, а да рѣшимъ тъй, или инакъ, защото врѣме не остава.

Генералъ Щрекеръ: Една погрѣшка стана, че тукъ постоянни кадрови роти, то не е освѣнъ за военни окржзи. Само командантитѣ военни окржжни команданти.

Прѣдсѣд.: Приема ли ся прѣдложението на г. Кесякова: да ся намалятъ ротитѣ на 120 души? (Пада). Остава недоимокъ 650,509 гроша.

К. Величковъ: Азъ имахъ прѣдложение. Когато говорихъ за това прѣдложение, бѣхъ ся споразумѣлъ съ г. Дир. на Финансиитѣ, и той ми каза, че отъ остаткитѣ може да ся покрие дефицитътъ.

Дир. Гешовъ: Азъ подкрѣпямъ прѣдложението на г. Величкова: тоя начинъ е най добръ за да ся покрие дефицитътъ, защото не е възможно да не остане нѣщо икономия, даже, надѣя ся, да остане най малко единъ мил. отъ разнитѣ дирекции. Обл. Събр. смѣло може да приеме това прѣдложение, да склучи разискването си, като ся каже, че „дефицитътъ да ся закрие отъ икономиитѣ, които ще станатъ въ разнитѣ дирекции“. (Гласове: да ся гласува!)

Прѣдсѣд.: Приема ли ся прѣдложението на г. Величкова (Приема ся). Ще стане поименно гласувание. (Секр. Неневъ чете списъкътъ). Резултатътъ е слѣдующий: гласоподающи 40. Финансиалний законъ за бждщата година ся приема съ 30 гласа *за, противъ*—6 и 4 въздържани. На дневенъ рѣдъ имаме избирание 2 чл. въ съвѣта при Дир. на Просвѣщ., което, съгласно закона, става всѣка година. (Гласове: отпускъ, да напишемъ бюлетинитѣ си!)

Давамъ 5 минути отпускъ.

Слѣдъ отпускъ.

Прѣдсѣд.: (звъни). Урната ся отвара.

Квесторътъ Н. Бояджиевъ: (чете бюлетинитѣ).

Прѣдсѣд.: Резултатътъ е слѣдующий:

Гр. Караджовъ . . . 22 гласа.
Ив. Вазовъ . . . . . 19 „
Д-ръ Хаканов . . . 19 „

Понеже двама иматъ по равно число гласове, ще стане второ гласуване. (Впущатъ ся бюлетинитѣ).

Прѣдсѣд: (звъни). Урната ся отвара.

Кв. Н. Бояджиевъ: (чете бюлетинитѣ).

Прѣдсѣд.: Резултатътъ е слѣдующий: гласоподаващи 42 души. Съ относително вишегласие получава 17 гласа Д-ръ Хаканов. И така, избрани сж за членове: Гр. Караджовъ и Д-ръ Хаканов. Имаме на днев. рѣдъ законопроектътъ за чалтишкитѣ земи.

Т. Кесяковъ: Понеже нѣмаме врѣме да ся занимаваме съ тоя законопроектъ, азъ прѣдлагамъ да ся приеме отъ Събранието en principe и да го прати на Пост. Ком., той да ся занимае съ него.

Д-ръ Хаканов: Азъ прѣдлагамъ просто да ся проводи на Ком., който, чрѣзъ публично-административний правилникъ, да го узакони.

К Калчовъ: Тоя законопроектъ е твърдѣ нуженъ, защото има толко хиляди уврата земя, която стои мъртва и произвожда врѣда на бюджета. Коммиссията го е приела безъ измѣнение и, ако сега го приемемъ изведнажъ, не ще бѫде злѣ. Ако пакъ ангажираме съ него Пост. Ком., то пакъ ще остане за до година. Провражданието му въ Коммитета значи да ся остави на страна.

Д. Стамбуловъ: Азъ немога да ся съглася съ г. Калчова, законопроектътъ е много важенъ, и нѣмаме врѣме за една часть поне да ся произнесемъ съзнателно. За това, прѣдложението на г. Кесякова ми ся види най умѣстно. Съ провражданието му въ Коммитета, азъ неразбирамъ какво искаше да каже г. Калчовъ, че ся остава на страна. Напротивъ, Пост. Ком. ще го изучи добрѣ, и ще го издаде въ форма на публично-административенъ правилникъ.

Матакиевъ: Г. Калчовъ каза, че е важенъ тоя законопроектъ, но именно, че е важенъ, азъ мисля, трѣбва да ся изучи добрѣ и да ся произнесемъ съзнателно, а пакъ това врѣме сега нѣмаме. Незная обаче да ли може да ся проводи на Пост. Коммитетъ. Той има свои особенни атрибуции, както и Обл. Събр. своитѣ. Ако можемъ тоя да му проводимъ, то има и други останали работи. Впрочемъ, ако тоя законопроектъ може да стане съ публ.-адм. правилникъ, просто да ся проводи на Пост. Ком., безъ да разискваме повече. Ако пакъ Ком. неможе да направи това, то не само да го приемемъ сега en principe, но даже и членъ по членъ. Общеприето е, че когато внесенитѣ проекти въ камарата неможатъ да ся прѣглядатъ, то оставатъ на усмотрѣнието на правителството, да ги издаде въ форма на правилникъ, ако има нужда, или пакъ да ги задържи.

Воденичаровъ: Взехъ думата да говора, но я оттеглямъ и прѣдлагамъ въпросътъ исчерпанъ.

К. Величковъ: Азъ мисля, тоя законопроектъ не е отъ онія за публ.-адм. правилникъ. Незная даже какъ може да ся вмъкне тая мисъль. Трѣбва да ся помисли повече, прѣди да ся приеме прѣдложението на г. Кесякова. То е законъ, който трѣбва да ся приеме отъ Събранието и потвърди отъ Портата. Сега, ако мислимъ, че нѣмаме това врѣме, то най хубаво каза г-нъ Матакиевъ, че законитѣ, които неможатъ да ся прѣглѣдатъ, оставатъ, и прѣзъ год. които правит. мисли за нуждни чрѣзъ публ.-адм. правилникъ да ги тури въ дѣйствие до идущата сесия. Но, освѣнъ това може да ся направи друго. Като оставатъ толкова важни законопроекти, правителството може да ся распорѣди да ни свика на извънрѣдна сесия и, въ продължение на 15 дни, да свършимъ всичко. Азъ права това прѣдложение, че всички непрѣглѣдани закони оставатъ; които можатъ да ся издадатъ въ форма на публ. адм. правилникъ, правителството да ги издаде чрѣзъ Пост. Ком., а които не, да останатъ. Ако правителството мисли, че трѣбватъ всички, да свика извънрѣдна сесия, за да прѣглѣда законопроектитѣ, които петърпатъ отлагание.

Гр. Караджовъ: По добрѣ щеше да направи Обл. Събр. ако прѣглѣдаше тоя законопроектъ, понеже въпросътъ е много важенъ и приеманието му е отъ необходима нужда. Обл. Събр. ся произнесе за унищожение на чалтицитѣ, сега ся прѣдстави и законопроектъ. Азъ вѣрвамъ, мнозина отъ г. г. депутатитѣ иматъ ясно понятие за въпроса, и не е злѣ ако освѣтлятъ Събранието, за да ся произнесе за прѣображението на чилтицитѣ въ ниви, и за нѣкои пакъ да остави свобода да ся обработватъ оризитѣ. Прѣдложението, да ся прати законътъ въ Пост. Ком., мисля, си нѣма мѣстото, понеже такъво рѣшение не впада въ атрибуцитѣ на Пост. Комитетъ. Тоя въпросъ е сплѣтенъ, трѣбва да ся разясни тукъ, въ Събранието. Да издаде то една резолюция, че тогава, даже и ако ся проводи на Пост. Ком., той ще знае върху кое начало ще изработи правилникъ. (Гласове: исчерпанъ! Исчерпанъ!)

В. Нейчовъ: Само 5 думи, г-да! Много добрѣ забѣлѣжиха г. г. Величковъ и Караджовъ, че тоя законопроектъ е важенъ и ся чувствува нужда отъ него, а слѣдователно трѣбва да ся разиска зрѣло. Но сѫщо и други такива нужди има. Като нѣмаме обаче врѣме да ги прѣглѣдаме, правит. да свика извънрѣдна сесия. Азъ бихъ прѣпоржчилъ това на Събранието да прѣдложи туй на правителството. Права даже слѣдующето прѣдложение: „Обл. Събр., като има прѣдъ видъ, че много отъ внесенитѣ и нужни законопроекти останаха непрѣглѣдани, то правителството да свика извънрѣдна сесия за прѣглѣжданието имъ — и минва на дневенъ рѣдъ“. (Гласове: прието!)

Прѣдсѣд.: Немога да постава на гласуваніе това прѣдложение, понеже спорѣдъ чл. . . . само Глав. Управ. има право да свиква извънрѣдна сесия. Ако ся гласува това прѣдложение, ще ся счита нарушение прѣдписанието на Орг. Уставъ.

Т. Кесяковъ Ако прѣдложението го приемемъ по начало и послѣ да го проводимъ на Комитета, то е че съ него вече ся занимава коммиссията, която има рапортъ и е на дн. р. Ако, слѣдователно, като расчитваме, че имаме на разположение твърдѣ късо врѣме, мислимъ да ся занимаемъ съ него, то значило би да го

разискваме и приемемъ гйотурица. Не трѣбва обаче да забравяме, че населението има интересъ, има полза, каквото има и правителството, а има трети лица заинтересовани въ въпроса за чилтицитѣ. Ако днесь отложимъ приеманието на тоя проектъ ще направимъ да платимъ стойностьта и правителството ще купи земитѣ, но ще има пагуба. Азъ прѣдлагамъ това за да ся избѣгне всѣка пагуба. Събранието да прѣдостави въпросътъ на Пост. Комитетъ, да ся занимае съ него по скоро. Азъ моля Събранието да приеме прѣдложението ми за да не губимъ врѣме.

Ив. Ст. Гешевъ: Прѣдлагамъ да ся счете исчерпанъ въпросътъ.

Прѣдсѣд.: Счита ли Събранието за исчерпанъ въпросътъ? (Счита). Има прѣдложение отъ г. Кесякова, законопроектъ за чилтишкитѣ земи да ся проводи на Пост. Комитетъ. Другитѣ да ся разискватъ ли? (Гласове: да останатъ) Които приематъ, да ся разискватъ днесь, — да станатъ прави. (Меншество). (Гласове: трѣбва да чуемъ законопроектъ за областната банка). (Гласове: да ся отложи). Има рапортъ отъ коммиссията за прѣглѣжданието му.

К. Калчовъ: Върху тоя законопроектъ има рапортъ отъ коммиссията, бѣше проводенъ на коммиссията да ся разглѣда бързо, но толко врѣме прѣмина не ся разисква. Приема ли ся по начало да ся прати на Пост. Ком., ако ся не приема трѣбва да остане тъй?

Д-ръ Хаканов: Почит. ми събратия много благодарни трѣбва да останатъ отъ думитѣ на г. Калчова, който като ся занимава съ търговия и банкерство, може да ся произнесе за една минута. Обаче, види ся, незнае той, че ние сме не като него, та не можемъ и въ двѣ минути да ся произнесемъ.

К. Караджовъ: Всички знаемъ, какъ ни ся прѣдстави прѣдмѣтътъ за земледѣлческитѣ касси, както и за заема, и тогава всички показахме на нуждата, на неизбѣжната нужда, да ся направи заемъ за земледѣлческитѣ касси. Сѫщото говорихме и за обл. банка, — мнозина ся произнесоха въ полза на банката, а нѣколкомина само противъ устройството ѝ. Всички знаемъ, г. г., че отъ двѣ год. насамъ ние имаме дефицитъ, а като имаме то значи комай приближава врѣме да правимъ заемъ. Не е злѣ, прочее, Обл. Събрание да ся произнесе нуждно ли е устройството на една обл. банка, или не? Ако не е отъ налѣжаща нужда, то като сега нѣмаме врѣме да ся занимаемъ съ законопроектътъ, да ся отложи. Ако пакъ видиме нужда отъ него, тогава да ся произнесемъ въ негова полза и да го оставимъ на Пост. Комитетъ, заедно съ правителството, да го изработатъ и да може въ нашата страна вече да работи едно такъво капитално учрѣждение. Че е полѣзно да ся устрои едно такъво учрѣждение въ нашата область, то всѣки, вѣрвамъ, е убѣденъ. Но все пакъ не трѣбва да забравяме, че съвсѣмъ бързото му приемание може да поведе слѣдъ себе си непрѣдвидени послѣдствия въ врѣдъ на дѣлото. Сега виждаме, че краткото врѣме, съ което располагаме, не позволява обширно обсѫждание на въпроса. Може би тоя законъ ще остане чакъ до идущата сессия, но въ течението на год. защо, ако е нуждно, да не ся урѣди нѣщо чрѣзъ Публ. Адм. Правилникъ, като ся проводи на Пост. Комитетъ. Ето за това да ся проводи на Пост. Комитетъ, но, прѣди всичко, трѣбва да ся занимаемъ съ него, да го обсѫдимъ по зрѣло.

К. Величковъ: Г. Караджовъ исказа полѣзностьта отъ тоя законопроектъ, но ние не сме отъ Патагония за да не разбираме. И ние, слава Богу, знаемъ отъ

какво имаме нужда. Отварянието на една банка е ядка на капиталитѣ, развива се производителностьта, търговията, индустрията и пр. Обаче, тоя важенъ въпросъ прѣдстои да ся разрѣши въ една минута ли, въпросъ който ся ангажира за 40 поне години. Азъ мисля, много злѣ ще направимъ по тоя начинъ. Най хубаво да приемемъ прѣдложението на г. Нейчова. Ако обаче то не ся желае на нѣкои, то да композираме едно отъ двѣтѣ прѣдложения на г. г. Нейчова и Матакиева: Обл. Събрание непрѣглѣданитѣ закони остава, отъ които по важнитѣ можатъ да ся издадатъ въ форма на Публ. Адм. Правилникъ, а другитѣ да останатъ на бѫдѫщата сессия, освѣнъ ако правителството има воля да свика извънрѣдна сессия за прѣглѣждането имъ. (Гласове: приема ся).

Прѣдсѣдательтъ: Подкрѣпя ли ся това прѣдложение? (Подкрѣпя ся). Турамъ на гласуване, които сѫ за него—да станатъ прави. (Приема ся). Има ли рапортъ отъ коммиссията за прѣглѣждание смѣткитѣ на Обл. Събр., съгласно правилника? (Нѣма). Остава още рапортътъ за прошенията.

Д. Бояджиевъ: Всички прошения останали, да ся проводатъ на Пост. Ком. както и смѣткитѣ, той да разглѣда. (Приема ся).

В. Нейчовъ: Г-да, имаше една интерпелация, поне нея за двѣ минути да я разглѣдаме.

Прѣдсѣд.: Интерпелации има 7.

К. Калчовъ: Ако ся разглѣдватъ нѣкои отъ тѣхъ, трѣбва да има кой да отговаря. При това, прѣди интерпелациитѣ има на дн. р. два важни въпроса, защо не ся прѣдложатъ? Именно, въпросътъ за сѫдиитѣ и за чиновници избираеми ли сѫ за депутати. Тия сѫ най важни. Подиръ 3 мѣсеца населението ще ся призове да избира, да не ставатъ само неприятности. Като свършимъ това, тогава иде рѣдътъ на интерпелациитѣ.

Хр. Христовъ: Г. Калчовъ може да ся успокои малко: моята интерпелация е на рѣдъ. Азъ моля да ся пита правителството: защо не позволява да ся сгради храмътъ за падналитѣ войници въ Шипка, на русското общество, което прѣдприема това. Азъ вѣрвамъ, всички събратия ще признаятъ, че такъво отношение срѣща нашия братски русски народъ не може да не поврѣди интереситѣ ни, за това правя слѣдующето прѣдложение: „Областното Събрание, като прѣпоржчва на правителството, щото да улесни съграждането на единъ храмъ въ село Шипка и да даде потрѣбното дозволение за това, минува на дневния редъ“. (Гласове: подкрѣпя ся! Да ся гласува).

Т. Кесаковъ: Зная че . . (Гласове: да ся гласува! Единъ: прѣдлагамъ въпросътъ исчерпанъ!) Но трѣбва да разберемъ мотивитѣ, ако не е позволено съграждането на тоя храмъ. Знаете, г. г., че сега имаме обичай, или законъ, че всѣки, който иска да въздигне църква или манастиръ трѣбва да вземе позволение. Въ настоящето ни положение обаче такива работи не ся прѣдирватъ: които щатъ училище, болница, свободно можатъ да си градатъ. Не зная, слѣдователно, да ли съ тоя въпросъ е ангажирано правит., и то да не е позволило на дружество, или частно лице да сгради едно такъво Богоугодно заведение. За доказателство ще посоча на г. Христова, че не далече отъ Шипка има сграденъ манастиръ, за който никой нищо не е казалъ. Ако има дружеството да владѣе тамъ земли, или да му

ся отстжпени, нѣма освѣнъ да си валидира документитѣ прѣдъ сждилището и да заеме мѣстото си съ това което желае. Ако въ това е правило прѣпятствие правит., азъ съмъ съгласенъ на прѣдложението, но не да се обвинява то че непозволявало . . . (Тропотъ) Пардонъ! Трѣбва да ни ся каже, че правит. прѣпятствува и да ни увѣратъ, че е казало: „небива да ся сгради“. Тогава, да, и азъ съмъ съгласенъ съ прѣдложението. Да ся покаже поне единъ мотивъ . . . (Гласове: има! Предсѣд.: моля, върху прѣдложението.) Ако би да има, тогава Събранието . . (Гласове: да ся гласува! Единъ: прѣдлагамъ въпросътъ исчерпанъ!)

Прѣдсѣд.: Счита ли Събр. исчерпанъ въпросътъ? (Гласове: счита!) Които казватъ, че е исчерпанъ—да станатъ прави (Мнозинство.) Моля, всѣки на мѣсто! Повторно ще ся гласува за провѣрка: които считатъ исчерпанъ въпросътъ—да станатъ прави. (Мнозинство). Понеже не остава врѣме да остане въпросътъ тъй. (Гласове: да ся гласува. Други: да ся закрие засѣданието!) Обявявамъ послѣдното засѣдание за затворено.

Слѣдъ 5 мин., Н. С. г. Глав. Управ., влѣзе съ свитата си въ залата, посрѣщнатъ съ шумни ржкоплѣскания и „да живѣй“. Възлѣзе на прѣдсѣдателската трибуна, дѣто г. Н. Груевъ, Дир. на Просвѣщ., прочете на тритѣ официални языка слѣднята рѣчь:

„Господа Прѣдставители!

На крайтъ на настоящата обикновенна сессия, азъ ида и пакъ да Ви изразя крайното си задоволствие за грижитѣ, които имахте да обсждите и гласувате повече отъ законопроектитѣ прѣдложени Вамъ на разискване, законопроекти, които иматъ за цѣль подобрѣнието на вещественното състояние на Областьта и благоустройството на нѣкои стржкове отъ управлението. Моя грижа ще бжде, тия законопроекти, окончателно облѣчени въ законна форма, да ся приложатъ въ всичката си точность, та да ся осжществятъ ожидаемитѣ отъ тѣхъ добри резултати.

Областното Събрание, въ послѣднитѣ си усилия да спомогне, колкото ся може, въ облекчение на тяжеститѣ, които мисли че лѣжатъ врѣзъ населението, е намѣрило полѣзно да направи доста значителни икономии, като е намалило заплати на чиновници и е унищожило дори и нѣкой служебни учрѣждения, на сжществуванието на които е било глѣдано до сега като на необходимо условие за рѣдовното служение на управлението. При всичко че историята на нововъзроденитѣ държави доста явно показва какъ, въ началото на сжществуванието имъ, значителни рѣдовни и извънрѣдни разноски сж необходимо потрѣбни били за доброто имъ устройство и за подкарване на административната машина, разноски които немогжтъ, разбира ся, да ся подновяватъ ежегодно, азъ, всякога готовъ да дѣйствовамъ съгласно съ

добритѣ намѣрения на Областното Събрание, въ всичко що би клонило къмъ подобрение на общото благосъстояние на населенията повѣрени на мое управление, правя най-горѣщи желания дано тая мѣрка, земена въ намѣрения за полезни послѣдствия, да бѫдеше благотворна въ приложението си и да осѫществеше ожидаемитѣ резултати, безъ поврѣда на доброто управление на страната.

Като Ви поблагодаря, г-да Прѣдставители още веднажъ за съдѣйствието което и сега подадохте на Правителството ми, азъ проглашавамъ зотворена настоящата сесия на Областното Събрание, съ молитва къмъ Всевишнаго да излѣе своето благословение върху всичко извършено за благо на Областьта“.

Прѣдсѣдатель: **Георги Груевъ**

Подпрѣдсѣдатели: **Д-ръ Янкуловъ**, **Юруковъ**

Секретари: **Гуневъ**, **Пеневъ**